

se zadnji krajecar iztrgali iz tvojih žuljevih rok, dohtarji ki so si nakopičili stotisoče goldinarjev **tvojega** trudepolnega dela v **svojih** posojilnicah!

Še njim, klerikalcem se vidi preveč, a ne radi tebe kmet, ne, temveč radi tega, ker so se začeli bati za svoje koristi! Zdaj tudi vidiš, kaj bi radi klerikalci s teboj počenjali, zdaj vidiš, kaj je njim za tebe mar in čegave koristi imajo tvoji duhovniki v mislih! Sami sebe imajo v mislih, svoje zastopnike bi radi imeli v zboru in sicer ako mogoče same duhovnike, ki bi delovali samo za duhovski stan — še niti svojim prijateljem, dohtarjem več ne zaupajo!

Še njim, klerikalcem se vidi preveč, a dragi kmet kaj bodejo storili?

Ker vidijo, da ne morejo spraviti samih duhovnikov v zbor, bodejo prav po klerikalno, podpirali dohtarje, ker se dohtarjev vendar le toliko ne bojijo, kakor — kmetov.

Samo enega kmeta so naznanili klerikalci, klerikalna „Domovina“ mu da v štev. 78. z dne 7. oktobra ime: „pravi pravcati kmetiški gospodar Roškar.“ „Pravcati“ pa že najbrž bode ta kmečki gospodar Roškar — ki je hud klerikalec, še hujši morda kakor urednik „Našega Doma“ sam, kateri nam je tako pristno pokazal, da se klerikalci sami bojè dohtarjev.

Kmetje, povedali vam bomo eno pripoved. Mladi vererici ste našli enkrat en oreh in vsa od njiju ga je hotela imeti, češ, da je njen. Ko je tako prepirate, pride star vererjak. Takoj jima je pravdo razsodil. Oreh je odprl, dal vsaki eno lupino, sam pa je vzel jedro in ž njim odišel; mladi vererici se potem niso več prepirali. Duhovniki in dohtarji so v prepiru, ali bode več dohtarjev šlo v deželni zbor, ali več duhovnikov. Kmet, bodi pameten, zmi jim jedro, katero je tvoje in idi v deželni zbor sam, to je, voli si za svoje poslance — kmete!

Dragi nam! Dobili smo od vas dovolj dopisov, katerih nam naznanjajte vaše želje glede vaših zastopnikov. Ker pa se hočemo popolnoma po vaši volji ravhati, prosimo vas, da še nam vsi tisti, ka-

ko kosmatih besed, ki mu, kakor je, kazal njegov prijatelj, niso ravno teknile.

Korporal Žeja je prišel hitro na vrsto. Z velikim glasom je zaprosil: „Gospod stotnik, prosim vas za dovoljenje, da smem danes večer do deželnice izostatil!“

Bučar ga debelo pogleda in zagrmí: „Seveda, če si pri vojaki, da hodite na plese! Jutri imamo plese, zato bi se že danes radi zdelali, da bi doma bolani ležali. Nikomur ne dovolim izostatil, če le po vajah bode spet nekaj časa za lumen!“

Da ste Žejo sedaj videli! Najprej je postal blede pa zopet rudeč, a njegov nos se mu je skoraj odtrgal nategnil. Jezno se je vrgel na posteljo in nekaj časa nekaj premišljeval.

Po kosilu pride k meni ter me prav prijazno pozdravi: „Ti si mi bil zmiraj dober prijatelj, bodi mi tudi danes.“

teri še imajo kako željo, to takoj naznanijo, ker vam hočemo v kratkem povedati imena tistih kmetov za katere se je dosedaj odločilo največ od vas, in kateri so to zaupanje tudi zaslužili, ker kmet je gotovo že spoznal, kje je luč in kje je tema, kdo je njegov prijatelj in kdo sovražnik.

Kmetje! volite kmeta, ne dajte se od vseh prilijencev še na dalje za nos voditi, volite po svojem prepričanju, pokažite da imate kmečki ponos, ker resnično vam povemo, kakor si bodeste postlali, tako bodeste tudi ležali.

Dragi kmetje!

Kmetje pozor, odprite oči, berite v zadnjem „Slov. Gospodarju“ imena vaših prihodnjih zastopnikov v deželnem zboru. Za božjo voljo, sami dohtarji, profesorji, velikaši, edini kmet Roškar. Dolgoletnega znanega dohtarja Josip Serneca v Celju so spustili, ker so itak dobro vedli, da ž njim ne predro. Poglejte si tega marljivega kmetskega zastopnika, on se je za kmete tako žrtvoval, da si je okoli 500.000 gld. premoženja iz ubogih kmečkih možničnikov nakopičil. Za te zasluge in trud mu je izrekel zbor celjskih zaupnih mož pristrčno zahvalo! Kaj pa neki rečejo oglodani kmetje, je vprašanje!

Kmetje, pogledajte si te gospode nekaj bližje s premislekom, kakšno srce imajo do vas. Sami gospodje dohtarji so od nekdanj kovali postave, po katerih se je mnogim koža čez ušesa vlekla. Pri tem so jih drugi gospodje podpirali. Kako ti gospodje za kmetske koristi skrbijo, je najsvetlejši dokaz zadnji pretekli državni zbor. Ob enem tednu se je v državnem zboru dovolilo za zboljšanje že itak visoke uradniške plače 16 milijonov gold., za regulacijo kongruje, to je plačilo duhovnikov, 9 milijonov, za zvišanje plačila častnikom 8 milijonov goldinarjev in za vse avstrijske kmete skupaj, za znižanje štibre je država sama odločila komaj — čujte, resnica je, 2 milijona gold.

Pri teh besedah sem takoj vedel, česa želi. Imel sem namreč tisto noč „inšpekcijon“, t. j. skrbeti sem moral za red pri kompaniji ter naznaniti vsacega, ki ne pride o pravem času domov.

„Znam, kaj bi rad od mene“, mu odvrnem „toda ne morem ti pomagati, saj poznaš našega stotnika, ki zmiraj voha po kasarni!“

„Nič se ne boj“, odgovori Žeja, „Bučarja danes gotovo ne bode v kasarni, ker je še le sinoči tukaj stražil.“

„Kaj pa poreče lajtnant Milan, ki pride ob devetih bataljon pogledat?“

„Milana se ni treba bati. On gleda le na nepostlane postelje, meni pa bode Cepin postlal in pod odejo nadeval raznih stvarij, da bode vse izgledalo kakor da kdo v njej mirno počiva.“

„Če te jaz ne zatožim, te bode pa prijela straža (vahta) pri vratih.“

„Tudi to se ne zgodi. Danes ima stražo naša

V ti seji bila sta Robič in Žičkar navzoča, pa nobeden se za kmeta oglašil ni. Drug drugega so podpirali, kajti Robič je uradnik, Žičkar pa duhoven. Kmet pa bodi kjer hočeš, ob času volitve bomo ti pa že vrgli peska v oči. Posebno se je še pa g. Robič v deželni odbor potrudil, da se mu je vinograd iz deželne blagajne, to je na kmetске stroške rigulil in popravil. To so zasluge teh gospodov in zmiraj nam jih še vsiljujejo za naše zastopnike. Nikoli ni teh ljudi k nam, samo ob času volitev romajo od kraja do kraja ter kmete zapeljujejo in puntajo. Kmetje, držimo skupaj brez ozira na narodnost in politično mnenje.

Kmet je siromak, bodisi Nemec ali Slovenec, tiste težave, tista plačila ga zadenejo, pogin preti enemu kot drugemu. Naši sovražniki pa nas slepijo in nas razdvojajo, dobro vedoč, da ako se kmetje združijo, je njih moč velikanska, največja, in bi potem kmetским zapeljivcem in oderuhom za vselej odklenkalo. Strah jih obletava in vse moči napenjajo, da bi nas zopet ujeli. Kmetje, na noge pri volitvah volilnih mož, moramo take može voliti, kateri se ne bodo dohtarjem in drugim gospodom vklanjali; ne volimo tudi takih, kateri so od posojilnic odvisni in in se morajo pritisku posojilnic upogniti. Ako pride dohtarska pokveka ob času volitve ter vas skuša pregovoriti, odprite mu duri, poženite ga, če mora biti s silo. Naj jih drugi stanovi volijo, mi kmetje pustimo jih v miru. Bratje, izvolimo trdne volilne može, nikar podrepnikov in petolizcev, kateri si štejo za čast, če se smejo „gospodu“ uklanjati.

Kmetje, bratje, varujte se zapeljivcev, kateri vas ob času volitev častijo, vam lažejo, poštene može blatijo, ter vas s sladkimi govoricami omamijo. Ti so enaki kači, ktera je Evo zapeljala.

Kmetje, pogledimo si dohtarje in gospode, ktere „Slov. Gospodar“ nam za poslance vsiljuje. Pogledimo okoli sebe in videli bomo, da nihče kmetu toliko ne škoduje, kakor ravno dohtarji s pomočjo od dohtarjev narejenimi c. kr. postavami. Koliko kmečkih posestev,

kompanija, in Galuf mi je že obljubil, da me bode tiho v kasarno spustil.“

Kaj sem hotel, obljubiti se mu moral, da ga ne zatožim, in Žeja je vesel odšel.

Ob polu desetih zvečer pride lajtnant Milan gledat, če so vsi vojaki doma. Ko sva korakala mimo korporalove postelje, sem luč nalašč tako obrnil, da se v senci ni moglo spoznati kaj je pod odejo.

Odpravivši lajtnanta k drugi kompaniji oddahnil sem se globoko. Čez malo časa sem se že zibal v sanjah, premišljuoč, kako dobro se v tistem trenutku godi Žeji in kako prijetno bi bilo zadremati. Že sem se hotel stegniti po trdem štrozoku, kar se naenkrat pri vratih prikaže stotnik. V začetku sem mislil, da je le njegov duh, toda ko me je poklical, naj mu posvetim, da bode videl če so vse njegove ovčke na svojih prostorih, začelo me je tresti, kot bi se me bila lotila mrzlica. V duhu sem že gledal temni luknji, v katerih bodeva z Žejo gulila kacih petnajst

na milijone gotovo, so že dohtarji po njihovih stavah uničili in kolikor še jih bodejo. Cele kmet rodline prišle so na beraško palico, pri tem so dohtarji obogateli. Za priliko vzamimo si dolgoletnega kmetskega zastopnika celjskega dohtarja Sern. Od starišev ni imel niti vinarja dedščine (erbo). Danes ima pol milijona premoženja. Kmetje povsajmo ga od koder ima to velikansko premoženje gospode ne, od Nemcev ne, to je samo znoj edino slovenskih kmetov.

Poglejmo dalje dohtarja Dominkuša, (pust mrtve v miru) rajni je bil ravno tisto. Če pri britke solze, stok in kletev še živčih kmetov kmetie pred božji tron, sodba bo britka! In r. „Slov. Gospodar“ nam je od nekdanj zmiraj dohtarje s vso silo za poslance predlagal. Vsi so enem kopitu in ubogi Roškar, kaj bi si sam njimi počel, ubogati bi jih moral, drugače jim v smeh. Zakaj pa neki „Slov. Gospodar“ ni kmetov za poslance predlagal, saj bi se še in tam kateri sposoben iznajdel. Znanega k. Franc Mlakerja, katerega so pri zadnjih državnih volitvah kandidirali so že do kosti izkoristili. Je prišel do sprevidenja, ker se pa tem kmetским oderuhom ne uklanja več dovolj, vrgli so ga vs „cajgkamro“.

Dragi kmetje, ne dajmo se omamiti od farizejev, kateri so še hujši od tistih, ki so Kriš umorili. Pokažimo jim, da smo samostojni; nimamo zastopnika in jeroba v štibernici in pri drugih plač pa ga ne potrebujemo tudi pri volitvah. Zvoliti bomo v deželni zbor može iz naše sredine. Dohtarje fesorje in fajmoštre gotovo ne bomo volili, dolgoletna skušnja nam je pokazala, da ti gospodje poznajo le svojo korist in kmeta izsesavajo kakor g. deteljo.

Sramota bi bila za kmetški stan, da bi bil pod jerobstvom, mi že imamo može v sredini, imajo več vrednosti in skušnje za poslanca

dni trde slamnjače in gole deske ter pri tem drovala, da ni pametno imeti svojega bližnjega več rad.

Držal sem sicer svetilnico tako nerodno, padla senca na postelje a vendar se je ustavil kaprolovem ležišču ter vprašal! „Kdo spi tukaj?“ „Korporal Žeja“, odvrnem plašno.

„Zakaj pa se vleže ta zaspana klada kar z jem spat? Se vas dam zapreti, ker ne pazite na

Ves prestrašen pogledam proti kaveleti (ž. postelji), in zapazim, da lukata izpod odeje dva. Kaj mi je zdaj storiti? Vest mi je svetovala, na kritosrčno naznanim celo zadevo. Že sem hotel preti trepetajoči ustnici (žnoble), ko mi začne nek duh — ta črni menda ni bil — na uho: ne povej, le poskusi se izrezati, ker bodeš itak pihal če se izdaš!“

Kakor bi nič ne bilo zakličem proti prazni stelji: „Hé korporal Žeja, sezujte se!“

dohtarji in profesorji, kateri ne poznajo drugega nič, kakor sloke, kmečki stan ujedajoče paragrafe.

Kmetje iz vseh strani, podajmo si križem naše trde žuljave roke, stopimo v tesno kmetsko zvezo in ne dajmo se slepiti in izsesavati še delj časa. Pokažimo odločno, da smo mi, kateri svet preživimo in da brez kmeta ni človeškega obstanka.

Ljudje z mehкими rokami in židano obleko pa naj bodo zadovoljni, da jih preživimo in sicer v lahkem stanju, pri tem ko mi trpimo kakor kamen na cesti. Izvolimo si v prvi vrsti pogumne volilne može, kateri bodo po naši volji volili poslance od pluga, ne pa tiste mehkuže in kmetske izsesalke, katere nam že od nekdanj „Slov. Gospodar“ nasvetuje. Saj vidimo, da delj časa nas tisti zastopajo, slabše se nam godi. Na vsch straneh pa se kmetje pogovarjate in naznanite sposobne može „Štajercu“ in „Štajerc“ nam bode imena tistih naznanil, katere bomo v deželni zbor volili.

Pomagajmo si sami in Bog nam bode pomagal. Za zdaj pa glejmo, da se povsodi izvolijo kot volilni može kmetje-korenjaki in naprednjaki.

K temu Bog pomoz!

Kmet.

Dohtar Jurtela pri Sv. Barbari v Halozah.

Tokrat vam hočem opisati shod v Halozah! Dohtar Jurtela je poklical dne 5. t. m. shod volilcev k Sv. Barbari v Halozah. Shod je bil jako slabo obiskan, nekaj mladih ljudi je prišlo iz radovednosti, kmete bi lahko bil naštel vsakdor, ki zna do pet šteti.

Toraj dohtar je poklical ta shod, in predsednik mu je bil zopet seveda župnik in sicer veleznani Murkovič. „Vse za vero, dom cesarja“, tako je povdarjal Murkovič. Dobro, gospod Murkovič,

Ker se na moj poziv nič ne zgane, reče bučar: „Ta pa spi trdno ko polh po zimi.“

Jaz urno zanesem luč na mizo, rečem nazaj k postelji ter potegnem črevlja izpod odeje, kakor bi koga sezuval.

Stotnik je bil dobre volje, ker ni nobeden njegovih „otrok“ izostal, zato tudi ni rekel drugega, kakor da bi pustil Žejo zapret, ako bi drugače ne bil pridn vojak.

Bučar odide, meni pa se je odvalil težek kamen od srca. Dolgo se nisem mogel popolnoma umiriti in še le, ko mi je Žeja o polnoči prinesel klobaso, (železni mehko žemljo in steklenico (flašo) piva, sem pozabil črevlja prestani strah.

Drugo jutro je strogi gospod „hauptman“ potel odpravil veselega korporala z besedami: „Vi, korporal Žeja, če greste še enkrat z obutjem spat, vas dam o: „Ni deset dni zapreti!“

Bučarjeva kuharica.

Nič, nič ni našega stotnika bolje razdražilo, ka-

mi vam bomo povedali, kaj pomeni „vse za vero, dom cesarja“! To pomeni, vse za cerkev, vse za „Naš Dom“ v Mariboru! Gospodje klerikalci veste kaj, vera vam je peto kolo pri vozu, vam je le za klerikalno moč, za dom, za kmečki dom se vi vsi skupaj toliko brigate, kakor mi za lanski sneg, k večjemu za „Vaš Dom“, podomače „Fihpos“; no, in kar se tiče cesarja, ta pa je najbolj bosa! Klerikalec ni bil nikdar in ne bode nikdar pravi avstrijski državljani, ker mu roji čisto kaj drugega po glavi. Le poslušajte jih, komu pa se med klerikalci navadno prvič napije, cesarju ali papežu? Kdo pa sanja od cerkvene države?

Da, da, za vero, dom cesarja! Ako duhovnik pridiguje, toraj izpolnjuje s tem samo svojo dolžnost pa saj vemo, da je marsikateri duhovnik tak, da s svojim vedenjem in obnašanjem kmete prej od vere spravi, kakor da bi ga v veri potrdil. Pst, pst, gospod župnik Murkovič, drugače se spravim zopet na „türen“, in bodem pogledal malo, kaj se je vse že v barbarskem farovžu godilo. Za dom — kaj? za dom je tem gospodom mar? Pa ni ne, gotovo ne! Ako bi bilo vsem črnim suknjam kaj za kmeta, potem gotovo ti gospodje ne bi hoteli imeti samih dohtarjev za kmečke poslance, gotovo ne bi hoteli spraviti samih duhovnikov kot zastopnikov v deželni in državni zbor, temveč priporočali bi za kmečke poslance same kmete. Da, za njihov dom, za njihov farovž jim je. Kaj ne, Vi Barbačani, gospod župnik Murkovič se briga bolj za vaše revne haložke koč, kakor za farovž???

No, in kako se brigajo klerikalci za cesarja? „Štajerc“ vam je že enkrat povedal, kako se je o klerikalcih izrazil pameten, visok mož, kateri je v sorodu z našim presvitlim, z našim preljubim cesarjem, mož, kateri občuje in govori morda vsak dan z našim cesarjem, in ta mož, nadvojvoda avstrijski, je

kor če si je kateri vojak zbral njegovo kuharico za družico v življenju. Večkrat nam je zabičeval: „Pustite moje ženske pri miru, imate drugih dovolj. Kdor bode lazil za mojo kuharico, tistega pustim zapreti da če belo gledati.“

No, ker gospa Bučarjeva ni marala slabih kuharic, se tudi mi vojaki nismo preveč brigali za stotnikove grožnje — na dober in sladek sad pač silijo muhe, ose in druga mrčes. Posebno, ko je Bučar dobil iz Ogrskega brhko in črnooko Pavlo Ferenc, da bi skrbela za njegove telesne potrebe, bili smo vsi mnenja, da je ta „punca“ v resnici vredna par tednov kajhe. Mnogo se nas je pipalo za njeno srce, a naposled se je udala Sušnikovemu Janezu.

Janez Sušnik seveda ni imel od te ljubezni veliko dobička. Tuintam je dobil na skrivnem kak vroč pogled za južino in košček mrzle pečenke za večerjo in le vsako prvo nedeljo v mesecu, ko je imela do polnoči dopust, sta se lahko veselila svojega življenja, t. j. če je zaljubljeni Janez sploh smel tako dolgo izostati.